

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Fembyarna
en central del av Råneälvdal

Bygdeutvecklingsplan 2020 med LEA (Lokal ekonomisk analys)

Inledning

Fembyarna ligger i Norrbottens län i nordöstra delen av Luleå kommun längsefter Råneälven. Fembyarna omfattar 5 byar i den sydligaste delen av Råne älvadal.

Fembyarna består av byarna **Böle, Prästhalm, Melderstein, Orrbyn** och **Niemiholm**.

Under 2016 startade vi ett samarbete mellan byar i den nedre delen av Råneälvadal. Samarbetet grundade sig på att vi i Prästhalm inte blev den by som Luleå kommun skulle erbjuda fiber/bredband till. Vi hade arbetat intensivt för att få bredband, så naturligtvis blev vi väldigt besvikna när vi inte var den tilltänkta byn och beslutade att ta kontakt med grannbyn Orrbyn för att få reda på om de var intresserade av samarbete och detta ledde i sin tur att vi även inkluderade Böle, Melderstein och Niemiholm i samarbetet. Vi startade en ekonomisk förening *Fiber i Råneälvadal* (där även Niemisel senare anslöt sig) tog fram projektering för fibern, budgetering och bjöd in etablerade fiberföretag för att få reda på vad de kunde erbjuda oss. Efter ett idogt arbete erbjöd föreningen samarbete med IP Only och i dagsläget har arbetet med bredband snart avslutats och alla våra fem byar har fiber/bredband.

Eftersom samarbetet byarna emellan varit så framgångsrikt beslöt vi att inleda ett samarbete med att ta fram en gemensam utvecklingsplan för våra fem byar.

Vid utvecklingsplanarbetet togs beslut att starta en egen förening som ska verka för utveckling i våra fem byar. Det finns redan nu många föreningar, men ingen förening som arbetar med utvecklingsfrågor. Detta ledde till att vi bildade Fembyarna ekonomisk förening.

I framtagandet av utvecklingsplanen har vi lyckats involvera såväl kvinnor som män, unga som gamla i arbetet och eftersom vi alternerat mellan de olika byarna som mötesplats har antalet deltagare varierat mellan 10 - 30 personer/träff. Vi har även använt digitala verktyg i kommunikationen, vi har genomfört digitala möten via nätet.

Många föreningsrepresentanter, företagare och eldsjälar har deltagit i möten och bidragit med sin kunskap.

Vi har även samlat barn/ungdomar från alla 5 byar för att få fram deras syn på våra byar dels i nutid, vi har också dokumenterat deras syn på framtiden.

Vi startade en gemensam bygdeförening **Fembyarna ekonomisk förening**, där styrelsen representeras av samtliga våra fem byar. Vår intention är dels att sammankoppla vår del av älvdalen med en gemensam utvecklingsplan som i sin tur ska leda till en utveckling av bygden och i dagsläget samarbetar vi under flertalet punkter för att ta fram en dokumentation som ska ligga till grund för bygden men det kan även vara ett led i Luleå kommuns utveckling i vår bygd.

Utvecklingsplanen - som helhet - är en del av föreningens arbete och vi har fortsätter att arbeta utifrån de aktiviteter som kom fram när byarnas boende samlades och tillsammans tog fram aktiviteter som skulle främja byn/byarna.

Fembyarna är en hållbar bygd med stark företaganda och ett aktivt föreningsliv som värnar om vår historia, unika kulturmiljö och vår framtid. Bygden ska vara en kreativ mötesplats där kultur, tradition och nya idéer möts, besöksnäringen ska utvecklas framgent. **Fembyarna är ett lysande exempel på en levande landsbygd.**

Fembyarna är attraktivt att leva och bo i. Vi vill på sikt öka vår befolkning med ökad inflyttning och då främst genom att medverka till att ödehus/sommarhus blir permanentboende. Ett övergripande mål för föreningen är att här inte ska finnas några tomma hus utan gårdar fyllda med barnfamiljer och framtidstro.

Föreningen kommer att vara till nytta för företag, föreningar, privatpersoner och tillsammans blir vi en stark faktor i fråga om påverkan.

I dokumentationen finns Swot-analys som vi tillsammans med boende i byarna har tagit fram. Ungdomarnas swot-analys är ett separat inlägg i dokumentet.

Aktivitetsplanen har tagits fram gemensamt vid träffarna och kreativiteten är det inget fel på utan här finns en framtidstro och en utvecklingspotential om aktiviteterna genomförs. En del är på kortare sikt medan andra rör sig om en 10-årsplan.

Lokalekonomisk analys (LEA) är en metod där lokalbefolkningen, med hjälp av statistik från SCB kartlägger resurserna i sin bygd – för att få fram bygdens handelsbalans med omvärlden. Det tydliggör vilken utvecklingspotential som finns vad gäller företagande och arbetstillfällen. Genom att göra en LEA får bygden en faktabaserad analys som ger en mer objektiv bild av läget och grund för riktningen och insatser för den framtida utvecklingen av bygden.

LEA som metod har använts i många byar runt om i Sverige och har lett till att matbutiker har räddats och ökat sin omsättning, att bageriet och frisörsalonger startats med mera.

Den här lokalekonomiska analysen omfattar alla byar i Fembyarna´s som nämns ovan.

Huvudsyftet med denna Bygdeutvecklingsplan och LEA analys är att lägga grunden, skapa kunskap om Fembyarnas närings- och föreningsliv, kommersiell- och offentlig service, köpkraft och handelsbalans, befolknings och åldersstruktur mm som underlag till en utvecklingsplan.

Fembyarnas historia

Böle, en by med genuin landsbygd

Den tidigaste kända källan där Böle omnämns är bågskattelängden år 1539, då fanns det nio gårdar eller "rökar" som man sa på den tiden i byn. Då det fanns så många gårdar i byn redan på den tiden innebär det att byn existerat i ett eller ett par hundra år tidigare för att hinna få den storleken.

Byns namn var på 1500-talet Boleeth men förändrades med tiden till Böleeth och liknande stavningar under 1600-talet. På Lantmäterikartan som upprättades 1645 kallas byns Bölet. Bölet som betyder "bostället" eller "boplatsen". Under 1800- och början av 1900-talet skrevs byns namn i regel, Böhle men då stumt h slopades i stavningsreformen från 1906 så ändrades stavningen till Böle.

I byn fanns det år 1543 8 hemman i byn, antalet invånare cirka 30 personer, fram till år 1824 hade antalet hemman ökat till 23 och folkmängden ökat till 167 personer. Byn hade år 1900 345 invånare, vilket är det högsta antalet invånare som byn har haft, i dagläget finns det uppskattningsvis 140 boende boende i byn.

Det finns många företagare i byn inom olika verksamheter. Det är bl.a. verkstadsföretag, transportföretag och köttproduktion.

Prästhholm, http://prastholm.se/pdf/pholm_historia.pdf

En levande by i Råne Älvdal:

Prästhholm är en gammal storby på båda sidor Råne älv. Byn benämns på kartor och i adresser som Södra- och Norra Prästhholm men är en enhetlig by. Största delen, cirka 2/3, ligger på södra sidan av älven. Byn är långsträckt med bebyggelse ungefär fem km utefter älven.

I medeltida handlingar från 1492 finns Prästhholm (Presteholm) omnämnt. Byn fick sitt namn långt innan det fanns någon präst i älvdalen och orsaken till namnet vet man inte.

År 1559 fanns 100 invånare och dessa utgjordes av 14 bondefamiljer, en dräng och fyra pigor. Nästan 100 år senare, 1654, bröts Luleå socken sönder till mindre enheter och Råneå socken blev en egen församling. I Prästhholm bodde 120 människor, vilket var på samma nivå som Luleå stads invånarantal vid den här tiden. Under hela 1600-talet och även i början av 1700-talet inträffade perioder av svår missväxt. Nu finns – skattningsvis – ca 210 boende i Prästhholm.

Byn är företags stark och det finns många företagare dels inom de agrala näringarna men även inom andra företag. Tyvärr har vi inga traditionella jordbruksföretag i byn, men hästgårdar och i dagsläget finns en grönsaksodling och en jordgubbsodling.

**Orrbyn, Niemiholm, Melderstein <https://www.melderstein.se/historia>
Våra byar på båda sidor Råneälven**

Enligt Martin Engströms bok var det elva byar efter år 1543 som nämns då skattskrivning företogs. Däribland Orrbyn med stavning Årbyn med sex bönder och alla av ätten Eriksson med Oere eller Orre före Eriksson.

Det har funnits 154 gårdsställen i ovan nämnda byar och 2013 fanns det 63 bebodda gårdsställen.

Vår by har ett historiskt arv Melderstein där första herrgården byggdes redan på 1700 talet och var då byggd i ett plan. Nuvarande herrgårdsbyggnad byggdes 1741 och i två plan.

Bruket anlades av Jonas Meldercreuts och Abraham Steinholtz på 1700 talet i syfte att utvinna järnmalm från Malmberget/Gällivare den så kallade Gällivare malmen. Melderstein hade rätt till skogen/marken från Bottenvikens kust upp till den nuvarande norska ishavs-kusten. Rent krasst kan man säga att Melderstein är föregångaren till SSAB och LKAB.

Genom åren har det funnits andra verksamheter vid Melderstein efter järnbruket nedläggning. Nuvarande ägare driver konferensanläggning och arrangör av olika

engagemang.

Inga korrekta siffror på befolkning förutom en röstlängd från 1948 då det fanns 320 röstberättigade personer i byns valdistrikt och där ingick Damnåsen. År 1954 fanns det 426 röstberättigade personer i Orrbyn. År 2013 fanns det 154 personer i Orrbyn.

Upphovet till byns namn har växlat med skrönor som åror, orrar och annat.

Orrbyn har haft många olika stavningar men i fastighetsbeteckningsreformen 1989 står stavning kvar som Årbyn och nämns som traktnamn, så på kartor står Årbyn. Lantmäteriet anser att stavningen Orrbyn är mer levande som skrivform och beslut 1999-10-18 så omreglerades stavningen till Orrbyn.

Bondelivet i byn har kraftigt försvagats, forskat från 1933 och fram mot 1960 talet så fanns det kor hos 75 bönder mindre och större. I dag så finns i Orrbyn en gård med köttjur, hästgårdar, grönsaksodling och det planeras för en gårdsbutik.

Nuläge

Fakta om Fembyarna´s ekonomi/arbetsmarknad – Lokal Ekonomisk analys (LEA) ¹

Antal hushåll: 251 ²

Antal invånare: 548

Medelålder: 46,2 år

Antal fastigheter: 414

Befolkningstäthet: 1 987 invånare/km²

Förvärvsarbetande: 294

Medianinkomst: 272 078 kr³

Fembyarnas totala köpkraft: 124 339 646 kr

Pendling till arbetet

13 % bor och arbetar inom området

80 % pendlar ut från området

7 % pendlar in till området

Största näringsgrenarna sorterade efter antal arbetstillfällen i och utanför bygden:

Vård och omsorg 18%

Byggverksamhet 12%

Jordbruk, skogsbruk och fiske 11%

Utbildning 11%

Transport 10%

Företagstjänster 9%

Handel 9%

De största arbetsgivarna inom området:

De största företagen inom Fembyarna är transport- och skogsföretag. Omsättningen för de AB som finns inom byarna är ca **59 Mkr**, varav de flesta pengarna omsätts utanför byarna.

De största näringsgrenarna för företag i Fembyarna:

48% Jordbruk, skog och fiske ⁴

20% Företagstjänster

12% Bygg

9% Övrigt

8% Transport, åkeri, taxi

3% Kulturella tjänster

Antal arbetsställen i Fembyarna är 143 (14 AB, resterande enskilda firmor och HB), varav de flesta inte har några anställda.

¹ Statistik från SCB och Luleå kommuns statistiker

² Ett fel i statistikdatabasen gör att antalet hushåll inte är helt rätt, vi accepterar felaktigheten

³ Statistik 2018

⁴ Jordbruksfastigheter

Pengarna lägger vi på

Enligt SCB har Fembyarnas hushåll en samlad köpkraft om ca **124,3 miljoner kronor**. Enligt SCB så fördelar sig hushållens konsumtion ungefär enligt de kategorier som finns i tabellen nedan. Vi har försökt jämföra hushållens konsumtion med den produktion som sker lokalt, men tyvärr är den försumbar. För att göra det har vi samlat in information om några av de lokala företagen. Vi har inte lyckats få in omsättningen för Fembyarnas alla registrerade företag och föreningar som har ett utbud inom livsmedel, restaurang, kultur, gästboende och jordbruk. Vilket är viktiga kategorier för hushållens utgifter. Vi redovisar företagens totala omsättning inom dessa kategorier och särskiljer inte för deras försäljning till andra än ortsbor (även fast vår största restaurang beräknar att 1 % går till ortsbor). Vissa kategorier som SCB har för konsumtion har inte heller gått att särskilja i de **lokala företagens omsättning** (exempelvis vilka arbeten som utförts utanför Fembyarna). Enligt vår beräkning så produceras idag inom dessa kategorier till ett ungefärligt värde av **59 miljoner**.

Ni får ta siffrorna nedan med en nypa salt men vi uppskattar att av Fembyarnas totala köpkraft så handlas det för ca 1 % lokalt. Vi har uppskattat en generell skattesats om 30% detta skulle ge ca **37 Mkr** i skattemedel till kommunen exkl. företagens beskattning

Fembyarnas köpkraft	I Fembyarna	Utanför Fembyarna	Summa Mkr
Utgiftspost			
Livsmedel, alkoholfria drycker		10,83	10,83
Utemåltider		6,14	6,14
Alkoholaktiga drycker, tobak		2,94	2,94
Kommunikation		2,77	2,77
Hushållsvaror/tjänster	0,001	9,35	9,35
Kläder och skor		3,64	3,64
Bostad, uppv., el		22,26	22,26
Möbler, invent, textil, utrustn		5,11	5,11
Hälso- och sjukvård		2,68	2,68
Transport		10,48	10,48
Fritid och kultur		9,52	9,52
Totalt Mkr	0	85,72	85,72

Några produkter som hushåll i genomsnitt lägger stora pengar på eftersom vi inte har någon större lokal produktion av exempelvis (Fembyarnas totala utgifter per post enligt SCBs siffror inom parentes):

Hushållsel (31000 x 251 = 7,8 Mkr), drift av bil (~6,5 Mkr), bröd och bakverk (~1,3 Mkr), hushållstjänster (~5,2 Mkr)

Vision:

Utifrån analysens siffror öppnas vägar till affärsverksamhet:

Bageri, turism, catering, lokalproducerat mat mm men även utveckling av redan befintliga företag.

Vi kommer att verka för att underlätta all affärsverksamhet i området bl.a. genom att samarbeta/sammanföra företagare med affärsutvecklande aktörer.

Idag skickar vi våra pengar utanför våra byar och målet ska vara att pengarna i större utsträckning stannar inom byarna. För att nå målet måste fler företag utvecklas/starta inom byarna. Målet att 20% stannar inom byarna 2025

Vad vi saknar

Vi i Fembyarna saknar all kommunal offentlig verksamhet, såsom skola, förskola och äldreboende.

Det finns många obebodda hus som säkert skulle vara av intresse för bostadsmarknaden då byarna är attraktiva.

Det finns inga frisörer, bensinstationer eller städfirmor. En bilverkstad finns inom området.

Jämfört med den mängd turister som besöker Älvdalen så finns få bäddar till uthyrning, men en nyetablering kan stärka turistboenden framledes.

Kultur, fritid och föreningsliv idag!

Orrbydagen

Skidtävling för barn i Böle

Vintermarknad på Melderstein

Lunch i Södra Prästholm (1 gång/månad)

Älvdalsloppis

Råneå Biennalen

Sommarluncher Meldersteins Herrgård

Stickcafé

Vävstuga

Bagarstuga

Studiecirklar

Prästholmsdagen

Skidåkning

Råne Älvdalsloppet

Tjejkväll

Familjeträff vid Kvarnträsket

Kräfftiske

Föreningar:

Fembyarna Ekonomisk förening

Prästholms Samfällighetsförening

Prästholm Idrottsklubb

Prästholms Byahusförening

Prästholms Jaktklubb

Långmyrvägens Samfällighetsförening

Böle Bygdegårdsförening

Böle Samfällighetsförening

Böle Jaktvårdsförening

Böle Väg- och Vattenförening

Böle Skogsbilvägar

Orrbyns Hemslöjdsförening

Orrbyns Fiskeförening

Orrbyns Samfällighetsförening

Orrbyns Byahusförening

Orrbyns Viltvårdsförening

Kommersiell och offentlig service

Marknad med försäljning av lokalproducerad mat – REKO-ring
Älvdalsloppis, loppishelg från Böle-Niemisel
Samlingslokaler 3 st Bygdegård/Byahus - samlingslokal. uthyrning
Bagarstuga - Prästhalm
Skidspår, vintertid - Prästhalm
Ställplatser för husbilar, husvagnar – Böle, Orrbyn
Vinterförvaring av fordon/båtar/husvagnar – Niemiholm, Prästhalm
Uthyrning av båt/Kanot - Prästhalmforsen
Badplatser – Niemiholm, Böle
Uthyrning av turistbostad - Prästhalm
Herrgårds logi/Restaurang Meldersteins Herrgård
Entreprenörer inom grävning, skogsavverkning, ved
Internetuppkoppling via fiber
Bokbuss
Lantbrevbärare
Återvinningsstation i Södra Prästhalm

Energi och VA

Det finns inte något kommunalt vatten eller avlopp i våra byar, däremot finns det en vattenförening i centrala Böle för ca 10-15 hushåll.

Det finns möjlighet att undersöka alternativa energikällor för hushållen, då det i dagsläget satsas mycket på solenergi kan kanske detta vara ett alternativ för våra boende.

Naturresurser

Vi har vackra rekreativmiljöer, skogar med bär och svamp, ren älv/sjöar (benämnda träsk) med fina badställen och fiskevatten (gös/lake/kräftor/gädda), kanotled.

Som besöksplatser finns bland annat:

- *Kvarnbäcken* i Böle, gammal historisk plats där det funnits en kvarn och där finns en raststuga med utedass
- *Prästhalmängarna*, gamla utängar med ett rikt fågelliv med fågeltorn, rast-/övernattningsstuga
- *Pålberget* i Prästhalm/Orrbyn ett utsiktsberg där du kan se ända ut till havet, ett naturskönt område. Skoterspår upp till berget vintertid
- *Sundbergsholmen* i Orrbyn, gammalt boställe men även rekreativplats med stuga och bastu
- *Hasaforsen* i Niemiholm, gammalt kvarnställe med en tall som är vida känd för sitt omfång
- *Melderstein* – Meldersteins bruksherrgård från 1700-talet

Det finns ytterligare ett 30-tal attraktiva platser i byarna:

Böle

Andträsket	Fiske, badplats, bastu
Blåsberget	Bakval/Bivack
Byahus	Samlingslokal, uthyrning, ställplats husvagn/husbil
Båtlämningen	Stuga
Bölsberget	Grillplats
Kvarnbäcken	Stuga
Spruthus	Byn gamla brandförsvär
Sergeantstugan	Stuga som flyttats från Kvarnbäcken

Prästhalm

Brännåsheden	Bakval/Bivack
Byahus	Bagarstuga, samlingslokal, uthyrning
Forsnäset (Prästhalmforsen)	Fiske, grillkåta, bakval/bivack, uthyrning båtar, övernattningsstuga, grillkåta
Kalk bruket	Unik växtlighet, fd kalk- och marmorbrott
Mossabäcken/Söribäcken	Kanotled Prästhalm-Prinsnäs-E4
Prästhalm runt	Skidspår
Pålberget	Utsikt, grillplats, grottor
Pålträsket	Fiske, Bakval/Bivack
Pålträskänget	Fågeltorn, stuga
Stenmossaberget	Stuga
Lidvallen	Gammal fåbodplats för sommarladugårdar

Melderstein, Orrbyn, Niemihalm

Byahus	Samlingslokal, uthyrning
Hasaforsen	Gammal kvarnplats, unik tall, på södra sidan bakval/bivack
Hemträsket	Bakval/Bivack
Meldersteins Herrgård	Konferens, boende
Kubforsen (Ruben Jakobssons)	Bakval/Bivack
Orrbyforsen (vid bron)	Bakval/Bivack
Orrbyn/Niemihalm	Fornminne
Pålberget	Utsikt, grillplats, grottor
Råne älv	Kräfftiske, fiske gädda mm
Sundbergsholmen	Stuga, grillplats, bastu
Tväråkölen	Naturresevat
Långsmalätjärn/Tväråkölstjärn	Fiske, inplanterad fisk

Vision: Marknadsföring, tillgänglighet till platserna

SWOT analys för våra 5 byar

Styrka	Svaghet
<ul style="list-style-type: none"> • Naturen • Odlingmöjligheter • Stadsnära landsbygd, närhet till Luleå, Boden, Kalix och flygplats • Etablerad samverkan mellan byarna • Meldersteins utvecklingsmöjlighet • Loppis som dra folk • Oreglerad älv, skogsälv • Byahus i tre av byarna • Finns barn och ungdomar • Alla känner alla • Fiber/bredband 	<ul style="list-style-type: none"> • Saknar kollektiva kommunikationer • Dåligt underhållna vägar • Bortglömda/ej prioriterade av Luleå kommun • Tomma hus som inte kommer ut till försäljning • Dåligt skötta odlings-/skogsmark • Bristande engagemang för att anordna aktiviteter • Mobila telekommunikationer (täckning) • Det händer inte så mycket • Ingen affär
Möjlighet	Hot
<ul style="list-style-type: none"> • Bättre stigsystem, skyltning • Elljusspår • Mjolk- och köttproduktion • Öppna upp landskapet • Lekplatser/Grillplatser • Samlingsplatser; boule, basket • Cykelvägar då hastigheten är hög på landsvägen • Lättnader av strandskyddet • Besöksboende, ställplats för husvagn/husbil • Busstrafik • Tomma hus som befolkas • Varumärket Malmens väg • Meldersteins utvecklingsmöjlighet • Nyttja äldre generationens hantverkskunskap – överför till yngre • Bredbandsutbyggnaden • Närheten till älven 	<ul style="list-style-type: none"> • Dåligt skötta gårdar och marker • Kollektiv kommunikation saknas • Bygglov nekas • Avflyttning • Luleå kommuns syn på landsbygden, finns vi eller är det centrala stan som gäller?! • Service/infrastruktur i Råneå försvinner • Negativa människor • Försämringar av skola i Råneå • För lite odling och för få betesdjur > igenväxning • Höga drivmedelskostnader • Bankernas syn på landsbygden • Nya vatten-/avloppsdirektiv • Försämrade reseavdrag

Vision:

Inga tomma hus i våra byar utan gårdar fyllda med barnfamiljer

Swot-analys framtagen av ungdomar

Styrka	Svaghet
<ul style="list-style-type: none">• Finns barn• Litet• Tystnad/Lugnt• Man kan ha häst• Bra ridvägar• Alla känner alla	<ul style="list-style-type: none">• Inga affärer/kiosk• Långt till vänner (dåliga kommunikationsresurser)• Ingen biosalong• Det händer inte så mycket
Möjlighet	Hot
<ul style="list-style-type: none">• Bad med badbryggor• Aktiviteter: Luftgevärsskytte, King, Brännboll, Pingis – bollar, Biljard – köer mm, Pimpeltävling• Skidspår med elljus• Cykelbana• Hopptorn – vatten• Lekpark• Ishockeyplan• Skoterled upp till Pålberget• Boulebana• Fixa till i byahusen – kunna se på film etc• Utegym – ett per by	

Vision:

Engagerade barn/ungdomar som tar plats i föreningsstyrelser för att göra sin röst hörd.

Hur skapas vår gemensamma vision:

- Närhet till service för alla, se till att all service finns kvar i Råneå
- Blomstrande föreningsliv med engagerade bybor
- Turism: Tystnad, fiske skapar förutsättningar för företagande
- Nybyggnation
- Byar som överlever med blandade åldrar och ökad befolkning
- Anropsstyrd kollektivtrafik, Kompletteringstrafik via Länstrafiken
- Att boende gör saker tillsammans. Utökad samverkan mellan våra fem byar
- Företagande i många olika segment
- Småskalig energiproduktion
- Vandringsleder, elljusspår, cykelväg
- Utbyggd fiber i alla byar
- Utökning av de areella näringarna och bättre skötsel av marken/skogen, starta Reko - ring
- Kurser: Bakning, vävning, timring mm
- Fembyarna kan starta aktiebolag och skapa företagande inom areella näringar, turism, boende

Mål

- Nybyggnation, 5 hus/by på en tid om 10 år
- Byar som överlever med blandade åldrar och ökad befolkning mätning fr o m 2020
- Att boende gör saker tillsammans, 6 aktiviteter/by + 1 gemensam byaöverskridande. Utökad samverkan mellan våra fem byar
- Företagande, 10 nystartade i många olika segment t o m 2030, mätning fr o m 2021
- 20% av våra medel ska stanna inom byarna, nyföretagande 2025
- Småskalig energiproduktion, 2030
- Vandringsleder, elljusspår, cykelväg, 2025
- Utbyggd fiber i alla byar, 2020
- Utökning av de areella näringarna och bättre skötsel av marken/skogen, stimulera till ökad odling/produktionslantbruk/företagande. Egen produktion i området 10% 2025
- Fler engagerade medlemmar i olika föreningar, mätning 2021
- Kurser: Bakning, vävning, timring mm fr 2021
- Iordningsställa ett beredningskök i Byahuset som kan hyras av olika entreprenörer 2022
- Ökad turism (+ marknadsföring) som tillför pengar och arbetstillfällen i våra byar 2030
- Arbeta mot att få kommunal verksamhet i området ex.vis servicepunkt 2025

Möjlighet & potential

Fembyarna har en otroligt vacker natur- och kulturmiljö. Vi har ett bra geografiskt läge – nära till Luleå. Boden, Kalix och Kallax flygplats och andra folkrika platser som kan besöka oss och vi dem. Stora nyetableringar planeras i Boden vilket ger möjlighet till arbetspendling/inflyttning då det bara är 3 mil dit.

Inom Fembyarna finns det ca 100 fastigheter där ingen är mantalsskriven, vi har stora möjligheter att få ökad inflyttning om fastigheterna finns att tillgå på marknaden

Här finns en bra blandning av olika typer av människor: entreprenörer, småföretagare och föreningsaktiva.

Några av möjligheterna för utveckling är;

Förlänga säsongen

Satsa på natur- och ekoturism (erbjuda paket och upplevelser)

Bygga/frilägga ödehus för att möjliggöra ökad inflyttning

Företagare inom turism, jordbruk, bageri, odling, tillverkning/förädling mat, sylt grönsaker mm

Fisketurism

Genomförande

Analys

Det finns goda förutsättningar för att få till stånd ovanstående mål, men som synes finns det även hot som om möjligt kullkastar våra mål.

Vi kommer att sträva efter att genomför ovanstående aktiviteter i samarbete med andra finansiärer samt ideella krafter i bygden.

Genom att starta ekonomiska föreningen Fembyarna fick vi en paraplyorganisation som arbetar överbyggande med privatpersoner, föreningar, företag och Luleå kommun/ myndigheter.

Fembyarna ska:

- Vara behjälplig vid projektansökan alt. Projektägare
- Initiera företagande
- Inventera ödegårdar
- Länk till kommunens beslutsorgan, tjänstemän
- Ta fram underlag
- Samordna

Det vi finner som ett stort hot mot våra byar och landsbygden generellt är den passivitet som finns hos Luleå kommun, regering och myndigheter beträffande landsbygd

All utveckling kräver samverkan mellan boende, föreningar, företagare och Luleå kommun/myndigheter – om vi lyckas använda allas kompetenser så når vi längre.

Aktiviteter

För att nå våra mål kommer vi att genomföra nedanstående aktiviteter, en del på längre sikt medan vissa ligger närmare i tid/påbörjats.

Aktiviteterna kommer att genomföras gemensamt i föreningar och i vissa fall av enskilda företagare.

I nedanstående plan över aktiviteter har vi försökt skatta när i tid aktiviteten kommer att genomföras dvs. på kort-/medel-/lång sikt.

Aktivitet	Tidsplan	Aktivitet	Tidsplan
Gårdsbutik	Kort	Loppishelg i hela älvdalen	Årligen
Majbrasa	Årligen	Projektorganisation	Kort
Krättfiske	Årligen	Gång/Cykelväg	Lång
Byadag	Årligen	Ställplatser husbil/husvagn	Kort
Böleloppet	Årligen	Tunnbrödsbakning, kurs	Kort
Råneälvdalsloppet	Årligen	Film, tunnbrödsbakning	Medel
Julmarknad Melderstein	Årligen	Plantering blommor	Kort
After work	Kort	Listor över tomma hus	Kort
Reko-ring	Kort	Ta fram broschyr besöksplatser	Medel
Fiberutbyggnad	Kort	Odlingsprojekt	Kort
Elljusspår, handikappvänligt	Lång	Gäddfiskefestival	Medel
Göra Pholmsforsen handikappvänlig	Lång	Årsplan, kalender	Medel
Skyltar välkommen till byn	Kort	Film m drönare över attraktioner	Kort
Gemensamt Fiskekort (App?)	Medel	Infotavlor, spec om platser	Medel
Upprustning Pålberget	Lång	Utskick brev utsocknes fastighetsägare	Medel
Skylt Sveriges största skogsälv vid E4 samt i Niemisel	Medel	Bagarstuga, nybyggnation	Medel
Uppmärkning/rensning stigar	Lång	Lekplats	Medel
Besöksboende, Posthuset	Lång	Utegyms	Medel
Bro över Prästholmsforsen knyta ihop byar	Lång	Rum för ungdomar byahus/bygdegård	Kort
Smedja, nybyggnation	Lång	Exklusiv kanotcamp	Lång

Byautvecklingsplanen är utförd och sammanställd av Fembyarna ekonomisk förening november/december 2020 och kommer att kommuniceras via Fembyarnas hemsida, Fembyarnas facebook sida samt som mail till alla deltagare i utvecklingsarbetet.